

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з науково-педагогічної роботи

Олександр ГОЛОВКО

31 "серпень" 2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Ядерне стримування у світовій політиці

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

галузь знань _____ 29 «Міжнародні відносини»
(шифр і назва)

спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
освітні програми «Міжнародні відносини»

спеціалізація _____
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни _____ за вибором _____
(обов'язкова / за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу _____

2022 /2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
протокол № 1 "30" серпня 2022 р.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: доцент кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки, к.іст.н Дмитро ЧЕНЧИК

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол № 1 від "26" серпня 2022 року

Завідувач кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Людмила НОВІКОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

Гарант освітньо-професійної програми

Євгенія СОЛОВИХ
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол № 1 від "29" серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Лариса ГРИГОРОВА – БЕРЕНДА
(підпис) (ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «**Ядерне стримування у світовій політиці**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки першого (бакалаврського) рівня, спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», спеціалізації «Міжнародні відносини».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу «Ядерне стримування у світовій політиці» є формування у здобувачів розуміння того, яким чинном атомна зброя та загроза її застосування впливали на розвиток системи міжнародних відносин як в часи холодної війни, так і на сучасному етапі у взаємовідносинах між ключовими акторами. Сформульована на початку холодної війни стратегія ядерного стримування досі є актуальною, так як загроза застосування атомної зброї з боку Росії лише посилює звернення до неї США та інших країн, що володіють атомною зброєю.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основним завданням вивчення дисципліни є: закріплення знань про місце атомної зброї як фактору силового тиску на інших гравців міжнародних відносин; розуміння особливостей розробки та застосування стратегії ядерного стримування на різних етапах розвитку міжнародних відносин після 1945 року, коли кількість країн, що володіють ядерною зброєю, поступово зростала; поєднання набутих фактичних знань з сучасними науковими теоріями (теорії ігор) з дослідженнями взаємовідносин між ключовими акторами в системі міжнародних відносин. Згідно освітній програмі передбачається формування таких компетентностей.

Загальні компетентності:

ЗК1 - здатність до абстрактного мислення, аналізу;

ЗК8 - здатність до адаптації та дії в новій ситуації, зокрема в міжнародному контексті;

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК1 - знання про природу, принципи організації та історичні тенденції розвитку міжнародних відносин;

ФК6 - розуміння основ сучасного міжнародного права та його впливу на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав;

ФК10 - знання та розуміння національних інтересів України на міжнародній арені;

ФК12 - знання природи та еволюції міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними;

ФК17 - здатність здійснювати всебічний аналіз причин і наслідків сучасних міжнародних конфліктів;

1.3. Кількість кредитів 3 (д/в)

1.4. Загальна кількість годин 90 (д/в)

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	-й
Семестр	
2-й	-й
Лекції	
12 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
12 год.	год.
Лабораторні заняття	
0 год.	год.
Самостійна робота	
66 год.	год.
у тому числі індивідуальні завдання	
0 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Програмні результати навчання:

ПРН11 - визначати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні, юридичні, економічні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобальних процесів.

ПРН13 - аналізувати та оцінювати концептуальні підходи до вирішення проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.

ПРН19 - оцінювати події міжнародного життя, процеси в сфері міжнародного співробітництва та міжнародної безпеки, стан взаємодії та конфлікту в міжнародних системах.

ПРН27 - здійснювати всебічний аналіз причин і наслідків сучасних міжнародних конфліктів;

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Стратегії ядерного стримування в 1945 – 1991 рр.

Тема 1. Вступ до курсу. Ядерна зброя як фактор міжнародних відносин. Особливості її застосування та використання як інструменту впливу на інших акторів міжнародних відносин. Окремі положення теорії ігор та формування теорії стримування щодо атомної зброї. Етапи розповсюдження атомної зброї. Особливості взаємовідносин між державами ядерного клубу та неядерними державами: проблема владного дисбалансу. Типи атомної зброї та засоби її доставки. Парадокси моделі ядерного стримування.

Тема 2. Ядерне стримування в умовах холодної війни. Ядерна гонка між США та СРСР в роки холодної війни. Якісні та кількісні параметри протистояння. Формування доктрини ядерного стримування та її зв'язок із доктринами масованої відплати та гнучкого реагування. Зовнішньополітичні конфлікти та загроза застосування атомної зброї СРСР та США: від Берлінської до Карибської кризи. Досягнення ядерного паритету та розширення кола країн, що володіють атомною зброєю у 1960-ті рр. Договори з контролю над атомною зброєю та період розрядки. «Друга холодна війна»: реакція НАТО на розміщення ракет середнього

радіусу дії. Подвійне рішення НАТО 1979 року. Домовленості СРСР та США в кінці холодної війни щодо скорочення ядерних арсеналів.

Розділ 2. Трансформація стратегії ядерного стримування в постбіполярному світі.

Тема 3. Ядерне стримування у взаємовідносинах в євро-атлантичному регіоні. Проблема контролю над атомним арсеналом після розпаду СРСР. Відмова України, Білорусі та Казахстану: Будапештський меморандум. Реалізація Угод між Росією і США про подальше скорочення і обмеження стратегічних наступальних озброєнь (СНО-2, СНП, СНО). Поступовий демонтаж системи контролю та повернення до стратегії стримування. Рішення США по виходу із Угоди по ПРО, розробка Росією ракет середньої дальності та вихід США з Угоди про ліквідацію ракет середньої і малої дальності. Відмова від угоди «Відкритого неба». Оновлення національних стратегій застосування атомної зброї та атомний шантаж Росії в умовах російсько-української війни. Реакція країн Заходу.

Тема 4. Стратегії ядерного стримування у Південній та Східній Азії. Збільшення числа країн, що володіють атомною зброєю серед країн Азії. Ядерна програма Індії та Пакистану. Ядерне стримування у двосторонніх відносинах між Делі та Ісламабадом. Ядерна програма Північної Кореї та спроби її обмеження. Іранська атомна програма: від санкційного режиму до Угоди 2015 року. Ізраїль та його політика щодо атомної зброї. Особливості застосування стратегії ядерного стримування країнами Азії.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах			Обсяг у годинах			
	Денна форма			Заочна форма			
	усього	у тому числі		усього	у тому числі		
л		пз	с. р.		л	п	с.р
Розділ 1. Стратегії ядерного стримування в 1945 – 1991 рр.							
<i>Тема 1. Вступ до курсу</i>		2	2	14			
<i>Тема 2. Ядерне стримування в умовах холодної війни</i>		4	4	20			
Розділ 2. Трансформація стратегії ядерного стримування в постбіполярному світі.							
<i>Тема 3. Ядерне стримування у взаємовідносинах в євро-атлантичному регіоні.</i>		4	4	18			
<i>Тема 4. Стратегії ядерного стримування у Південній та Східній Азії.</i>		2	2	14			
Усього годин	90	12	12	66			

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

Назва теми	Кількість годин
	Денна
Розділ 1. Стратегії ядерного стримування в 1945 – 1991 рр.	
Тема 1. Семінар 1. Взаємовідносини між ядерними та неядерними державами в умовах холодної війни.	2

Тема 2. Семінар 2. <i>Ядерне стримування в умовах міжнародних криз: Друга Берлінська та Карибська кризи.</i>	2
Тема 2. Семінар 3. <i>Ядерне стримування під час «Другої холодної війни».</i>	2
Розділ 2. Трансформація стратегії ядерного стримування в постбіполярному світі.	
Тема 3. Семінар 4. <i>Ядерний баланс між США та Росією у 1990-2014 рр.</i>	2
Тема 3. Семінар 5. <i>Україно-російська війна 2014 – 2022 рр. та ядерний шантаж Росії: реакція та наслідки.</i>	2
Тема 4. Семінар 6. <i>Ядерне стримування у відносинах між Індією та Пакистаном.</i>	2
Разом	12

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	<p>Тема 1. <i>Вступ до курсу</i> Опрацювання таких питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Технологічне суперництво та ядерне стримування: - «Концепція масованої відплати» - «Концепція неприйнятної шкоди» - Парадокси та дилеми стратегії ядерного стримування <p>Підготовка до тестів, доповнення лекційного матеріалу, розробка опорного конспекту та творчого завдання (на вибір). Література та джерела::</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дистанційний курс «Ядерне стримування у світовій політиці». Тема 1. - Blake N., Pole K. <i>Dangers of Deterrence: Philosophers on Nuclear Strategy</i>. Routledge, 2020. - Huth P. K. <i>Deterrence and International Conflict: Empirical Findings and Theoretical Debates</i> // <i>Annu. Rev. Polit. Sci.</i> 1999. 2:25–48. - Logan D. C. <i>The Nuclear Balance Is What States Make of It</i> // <i>International Security</i>. 2022. 46 (4): 172–215. - Freedman L. <i>Nuclear Deterrence</i>. Penguin Random House, 2018 - Shultz G. P., Goodby J. E. <i>The War That Must Never Be Fought: Dilemmas of Nuclear Deterrence</i>. Hoover Institution Press, 2015. - Schelling T. C. <i>The Strategy of Conflict</i>. Harvard University Press. 1980. - Waltz K. N. <i>Nuclear Myths and Political Realities</i>. <i>The American Political Science Review</i>, 1990. 84(3), 731–745. doi:10.2307/1962764. 	14
2	<p>Тема 2. <i>Ядерне стримування в умовах холодної війни</i></p> <p>Опрацювання таких питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Позиція США щодо атомної програми Великої Британії та Франції. - Технологічне суперництво між СРСР та США та ядерне 	20

	<p>стримування в умовах холодної війни.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Модернізація стратегічних концепцій НАТО: роль атомної зброї. - «Друга холодна війна» та ядерне протистояння в першій половині 1980-х рр. між США та СРСР. <p>Підготовка до тестів, доповнення лекційного матеріалу, розробка опорного конспекту та творчого завдання (на вибір).</p> <p>Література та джерела:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дистанційний курс «Ядерне стримування у світовій політиці». Тема 2. - Buzan B., Hansen L. International Security. Vol.1: The Cold War and Nuclear Deterrence. Sage Publications Ltd, 2007. - Dunn K Military Strategy in Transition: Defense and Deterrence in the 1980s. Routledge. 2019. - Payne K. B. Nuclear Deterrence in U.S.-Soviet Relations. Westview Press. 1982. 	
3	<p>Тема 3. <i>Ядерне стримування у взаємовідносинах в євро-атлантичному регіоні.</i></p> <p>Опрацювання таких питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Реалізація угод про контроль над атомною зброєю між США та Росією в 1990-х рр. - Модернізація стратегічних концепцій США та НАТО щодо застосування атомної зброї. - Модернізація засобів доставки атомної зброї Росією та порушення стратегічного балансу. - Позиція Великої Британії та Франції щодо атомного шантажу Росії в умовах російсько-української війни. <p>Підготовка до тестів, доповнення лекційного матеріалу, розробка опорного конспекту та творчого завдання (на вибір).</p> <p>Література та джерела:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дистанційний курс «Ядерне стримування у світовій політиці». Тема 3. - Cimbala S. J. Nuclear Deterrence in a Multipolar World: The U.S., Russia and Security Challenges. Routledge, 2017. - France, Germany, and Nuclear Deterrence: Quarrels and Convergences during the Cold War and Beyond. Berghahn Books. 2022. - Frühling S., O'Neil A. Alliances, Nuclear Weapons and Escalation: Managing Deterrence in the 21st Century. ANU Press, 2021. - Sauer T. Nuclear Arms Control: Nuclear Deterrence in the Post-Cold War Period. Palgrave Macmillan. 1998. 	18
4	<p>Тема 4. <i>Стратегії ядерного стримування у Південній та Східній Азії.</i></p> <p>Опрацювання таких питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Трансформація теорії ядерного стримування у XXI ст. - Іранська ядерна програма та позиція Росії. - Взіємовідносини між США та Північною Кореєю в контексті атомної програми Пхеньяна. - Китай та модернізація атомного арсеналу: реакція інших членів атомного клубу. <p>Підготовка до тестів, доповнення лекційного матеріалу, розробка опорного конспекту та творчого завдання (на вибір).</p>	14

	<p>Література та джерела:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дистанційний курс «Ядерне стримування у світовій політиці». Тема 4. - O'Neil A. Asia, the US and Extended Nuclear Deterrence: Atomic Umbrellas in the Twenty-First Century. Routledge, 2013. - Abbasi R., Khan Z., Nuclear Deterrence in South Asia: New Technologies and Challenges to Sustainable Peace. Routledge, 2019. - Roehrig T. Japan, South Korea, and the United States Nuclear Umbrella: Deterrence After the Cold War. Columbia University Press, 2017. - Hagerty D. T. Nuclear Weapons and Deterrence Stability in South Asia. Springer International Publishing, 2020. 	
Разом		66

В результаті опрацювання завдань для самостійної роботи студент має обрати тему для творчого завдання (рецензії) до одного з розділів, затвердити остаточне формулювання у викладача та виконати його впродовж семестру. Для визначення рівня засвоєння матеріалу передбачається й проміжне тестування за розділами.

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання не передбачене навчальним планом.

7. Методи навчання

Таблиця 7.1. Відповідність методів навчання програмним результатам навчання

Шифр ПРН (відповідно до ОНП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
ПРН11	визначати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні, юридичні, економічні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобальних процесів..	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), підготовка частини аналітичного дослідження, її презентація.	Оцінювання різних видів активності на семінарських заняттях, аналітичної частини творчого завдання для самостійної роботи, тестування в системі Moodle, відповіді на заліку.
ПРН13	аналізувати та оцінювати концептуальні підходи до вирішення проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), підготовка частини аналітичного дослідження, її презентація.	Оцінювання різних видів активності на семінарських заняттях, аналітичної частини творчого

			завдання для самостійної роботи, тестування в системі Moodle, відповіді на заліку.
ПРН19	оцінювати події міжнародного життя, процеси в сфері міжнародного співробітництва та міжнародної безпеки, стан взаємодії та конфлікту в міжнародних системах.	Лекції, семінари, робота в проектних командах, рольові ігри з моделювання взаємовідносин між країнами, роботи міжнародних організацій, дослідження кейсів з історії розвитку системи міжнародного права, підготовка презентацій.	Оцінювання різних видів активності на семінарських заняттях, аналітичної частини творчого завдання для самостійної роботи, тестування в системі Moodle, відповіді на заліку.
ПРН27	здійснювати всебічний аналіз причин і наслідків сучасних міжнародних конфліктів;	Лекції, семінари, робота в проектних командах, рольові ігри з моделювання роботи міжнародних організацій, дослідження кейсів з історії розвитку системи міжнародного права, підготовка презентацій.	Оцінювання різних видів активності на семінарських заняттях, аналітичної частини творчого завдання для самостійної роботи, тестування в системі Moodle, відповіді на заліку.

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись й інші види активностей здобувача:

- проходження дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);
- участь у міжнародних наукових та освітніх заходах (тренінги, конференції, семінари з історії міжнародних відносин з підготовкою доповіді, проекту, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено програмою заходу чи відповідним сертифікатом).

8. Методи контролю

Перевірка засвоєння тем, формування необхідних компетенцій та досягнення запланованих програмних результатів навчання здійснюється завдяки поточному (проміжному) контролю упродовж семестру та підсумковому під час проведення екзамену.

Поточний контроль передбачає оцінювання знань та різних видів активності здобувачів під час аудиторної та позааудиторної роботи. Аудиторний контроль спрямований на виявлення рівня підготовки та набуття необхідних знань та компетенцій та передбачає оцінювання результатів навчання під час семінарських занять та лекцій за такими видами:

- активність роботи здобувача під час лекцій (наприклад участь в бесіді), семінарських занять (підготовка доповідей, презентацій, виконання дослідницьких завдань під час розгляду окремих кейсів, участь в дискусіях та дебатах).

- контроль та оцінювання якості підготовки завдань для самостійної роботи здобувачів (творче завдання або тестування);

- оцінювання навичок спільної проектної роботи в командах та індивідуальної самостійної роботи (семінари та самостійна робота);

- перевірка рівня користування сучасним науковим доробком, застосуванням сучасних інформаційних та хмарних технологій (семінари та самостійна робота).

Загальна оцінка протягом семестру – **60 б.** За семінарські заняття – не більше **30 балів**, **20 балів** – проміжне тестування самостійної роботи, **10 балів** – перевірка самостійної роботи (у вигляді творчого завдання).

Підсумковий контроль під час проведення заліку. Загальна кількість балів за виконання залікових завдань – **40 балів**. Залік складається з двох частин: підсумкового тесту та письмової роботи. Тестування передбачає необхідність відповісти на 20 питань за 20 хв., максимальна кількість за тест – **20 б.** Під час письмової частини здобувачу буде необхідно відповісти на три питання (одне питання з розділу 1, max. **6 б.**, згідно критеріям оцінювання; друге питання стосується розділу 2, max. **7 б.**, згідно критеріям оцінювання, третє питання – до розділу 3 або 4, max **6 б.** згідно критеріям оцінювання). Всього за письмову частину можна отримати max. **20 балів**. Після перевірки тестів та залікових робіт здобувач має право подати на апеляцію щодо підсумкової оцінки через систему дистанційного навчання (форум в системі Moodle).

Таблиця 8.1

Критерії та методи оцінювання

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Тестування онлайн до кожного розділу	За кожним розділом передбачається проміжне тестування (5*5*5*5* бали). До кожної теми (5 питань до однієї теми, 1 питання – 1 б.)	20
Робота на семінарських заняттях	За кожне семінарське заняття здобувачу, який продемонстрував всебічні знання з теми, показав уміння аналізувати й узагальнювати історичний матеріал, порівнювати, оцінювати, пояснювати історичні факти на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією, приймає активну участь під час різних видів аудиторної роботи як в командах, так і індивідуально.	5-4
	впевнене засвоєння теми, знання історичної хронології, уміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, аналізувати історичний матеріал, проявляє активність під час різних видів аудиторної роботи, як в командах так і індивідуально.	3-2
	виставляється за часткове висвітлення змісту питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань, мають місце окремі помилки, під час аудиторної роботи інколи проявляє активність як в командах, так і індивідуально.	1
Робота самостійними завданнями	виставляється здобувачу, який в письмовій відповіді на (творче завдання, есе, рецензія тощо) продемонстрував систематизовані знання матеріалу, вмів використовувати теоретичні підходи та аналітичні моделі, фахово обґрунтовує	10-9

	одержані результати, показує знання джерел та літератури.	
	виставляється здобувачу, який в письмовій відповіді на (есе або творче завдання) продемонстрував знання матеріалу, окремі елементи аналітичних моделей та теоретичних підходів, вміє обґрунтувати одержані результати, показує істотне знання джерел та літератури.	8-5
	виставляється здобувачу, який в письмовій відповіді на (есе або творче завдання) продемонстрував вибіркоче знання матеріалу, окремих аналітичних моделей та теоретичних підходів, обґрунтування висновків потребує доопрацювання, знання джерел та літератури поверхневе.	4-1
Залікова робота	виставляється здобувачу, який в письмовій відповіді на окреме питання (одне з трьох) продемонстрував систематизовані знання матеріалу, орієнтується в фахових дослідженнях, демонструє вміння аналізувати окремі кейси з історії міжнародних відносин, вміє обґрунтувати причинно –наслідкові зв'язки, показує впевнене знання історичних джерел, дотичних до курсу. .	7-6
	виставляється здобувачу, який в письмовій відповіді окреме питання (одне з трьох) продемонстрував часткове знання матеріалу, окремих фахових досліджень, вміє аналізувати історичні події на міжнародній арені; показує достатнє знання джерел дотичних до курсу..	5-4
	виставляється здобувачу, який в письмовій відповіді на (есе або творче завдання) продемонстрував вибіркоче знання матеріалу, окремих аналітичних моделей та теоретичних підходів, обґрунтування висновків потребує доопрацювання, знання джерел та літератури поверхневе.	3-1
Підсумкове тестування	20 питань за 20 хвилин (по 5 питань до кожної теми). 1 питання - 1 б.	1 питання - 1 б. Всього max 20 б.

УВАГА! У разі виявлення плагіату або інших видів академічної недоброчесності здобувач одержує нульову оцінку за відповідний вид завдань.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточне оцінювання роботи студентів на практичних заняттях та самостійної роботи				Всього	Залік	Сума
T1	T2	T3	T4			
12,5	17,5	17,5	12,5	60	40	100

Залік – 40 балів. Відповідно, максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає 100 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	

70-89	добре	зараховано
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література Базова література

Дистанційний курс «Ядерне стримування у світовій політиці» в системі електронного навчання «Moodle»: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=6018>

1. Бжезінський Зб. Велика шахівниця. К., 2018. 288 с.
2. Дюрозель Ж. Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. К., 1999. 903 с.
3. Коппель О. Міжнародні відносини ХХ століття. Навчальний посібник. К., 2019. 390 с.
4. Schelling T. C. The Strategy of Conflict. Harvard University Press. 1980.

Допоміжна література

1. Вишньов В. М. Вплив доктринальних підходів Індії та Пакистану до застосування ядерної зброї на формування системи регіонального ядерного стримування // Філософія і політологія в контексті сучасної культури. 2013. Вип. 6(4). С. 54-58. // Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/filipol_2013_6\(4\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/filipol_2013_6(4)_15).
2. Лакішик Д. М. Американська стратегія "стримування і залучення" в Азійсько-Тихоокеанському регіоні // Проблеми міжнародних відносин. 2014. Вип. 9. С. 45-61. // Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pmv_2014_9_5.
3. Мельник Т. А. Відповідь західної цивілізації на сучасні безпекові виклики за законом виклика / відповіді та роль ядерного стримування. // Вісник Одеського національного університету. Соціологія і політичні науки. 2017. Т. 22, Вип. 2. С. 113-125. // Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_sip_2017_22_2_15.
4. Меньшакова Д. О. Роль і місце Франції в дискурсі щодо ядерного стримування в Європі // Філософія та політологія в контексті сучасної культури. 2020. Т. 12, № 1. С. 203-210. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/filipol_2020_12_1_26.
5. Коломієць О. В. Концепція національної безпеки "піднебесної" імперії як модель "ядерного стримування" / О. В. Коломієць // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили]. Сер. : Політологія. 2012. Т. 182, Вип. 170. С. 102-105. // Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdupol_2012_182_170_23.
6. Політичні проблеми міжнародної безпеки у сфері протидії розповсюдженню ядерної зброї (кінець ХХ – початок ХХІ століть). / За редакцією Кудряченка А.І., Потехіна О. В., К., 2019.
7. Потехін О. Чинник ядерного стримування у військово-політичних стратегіях НАТО та України // Віче. 2016. № 5. // <https://veche.kiev.ua/journal/5171/>
8. Потехін О. Чинник ядерного стримування у військово-політичних стратегіях НАТО та України // Віче. 2016. № 7-8. С. 47-49. // Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2016_7-8_18.
9. Седляр Ю. Політика санкцій США як фактор стримування іранської ядерної програми. // Політичний менеджмент. 2011. № 4. С. 137-145.
10. Сіновець П. А. Ядерна зброя малої потужності в контексті сучасної політики США: проблема стримування // Стратегічна Панорама. 2006 № 2 С.112-121.

11. Толстов С. В. Ядерне стримування у військово-політичній стратегії США. Ядерна безпека України в контексті світового досвіду: збірник наукових праць [електронне видання] / ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». 2019. с. 109-137.
12. Abbas H. Pakistan's Nuclear Bomb: A Story of Defiance, Deterrence and Deviance. Allen Lane. 2018.
13. Abbasi R., Khan Z., Nuclear Deterrence in South Asia: New Technologies and Challenges to Sustainable Peace. Routledge, 2019.
14. After the Cold War: Questioning the Morality of Nuclear Deterrence. – Boulder, Co: Westview Press, 1991.
15. Art R. J. The Use of Force: Military Power and International Politics. Rowman & Littlefield Publishers, 2015.
16. Ayson R. Thomas Schelling and the Nuclear Age: Strategy as Social Science. Routledge, 2004.
17. Blake N., Pole K. Dangers of Deterrence: Philosophers on Nuclear Strategy. Routledge, 2020.
18. Blake N., Pole K., Objections to Nuclear Defence: Philosophers on Deterrence. Routledge. 1984.
19. Bobbitt P. Democracy and Deterrence: The History and Future of Nuclear Strategy. Palgrave Macmillan. 1988.
20. Buzan B., Hansen L. International Security. Vol.1: The Cold War and Nuclear Deterrence. Sage Publications Ltd, 2007.
21. Chakma B. South Asia's Nuclear Security. Routledge. 2010.
22. Chakma B. Pakistan's Nuclear Weapons. Routledge. 2010.
23. Chakma B. The Politics of Nuclear Weapons in South Asia. Ashgate Publishing. 2011.
24. Cimbala S. J. Deterrence and Nuclear Proliferation in the Twenty-First Century. Praeger, 2000.
25. Cimbala S. J. Nuclear Deterrence in a Multipolar World: The U.S., Russia and Security Challenges. Routledge, 2017.
26. Coleman D. G. , Siracusa J. M. Real-World Nuclear Deterrence: The Making of International Strategy. London, 2006.
27. Delpech Th. Nuclear Deterrence in the 21st Century: Lessons from the Cold War for a New Era of Strategic Piracy. RAND Corporation, 2012.
28. Dunn K Military Strategy in Transition: Defense and Deterrence in the 1980s. Routledge. 2019.
29. Ganguly S., Kapur S. P. India, Pakistan, and the Bomb: Debating Nuclear Stability in South Asia. Columbia University Press. 2010.
30. Gertcher F. L. Beyond Deterrence: The Political Economy of Nuclear Weapons. Routledge. 2019.
31. Goodwin G. L. Ethics and Nuclear Deterrence. St. Martin's Press. 1982.
32. Gorry J. Cold War Christians and the Spectre of Nuclear Deterrence, 1945–1959. Palgrave Macmillan. 2013.
33. Gurmeet K. Sharpening the arsenal: India's evolving nuclear deterrence policy. HarperCollins Publishers, 2017.
34. Freedman L. Nuclear Deterrence. Penguin Random House, 2018.

35. France, Germany, and Nuclear Deterrence: Quarrels and Convergences During the Cold War and Beyond. Berghahn Books. 2022.
36. Frey K. India's Nuclear Bomb and National Security. Routledge, 2006.
37. Frühling S., O'Neil A. Alliances, Nuclear Weapons and Escalation: Managing Deterrence in the 21st Century. ANU Press, 2021.
38. Jervis R. The Meaning of the Nuclear Revolution. Cornell University Press, 1989.
39. Hagerty D. T. Nuclear Weapons and Deterrence Stability in South Asia. Springer International Publishing, 2020.
40. Harvey F. P. The Future's Back: Nuclear Rivalry, Deterrence Theory, and Crisis Stability after the Cold War. McGill Queens University Press. 1997.
41. Hawkins H. History of the Russian Nuclear Weapon Program. Los Alamos National Laboratory, 2013.
42. Huth P. K. Deterrence and International Conflict: Empirical Findings and Theoretical Debates // *Annu. Rev. Polit. Sci.* 1999. 2:25–48
43. Khan Z., Waseem R. South Asian Strategic Paradox // *Strategic Studies* , Vol. 35, No. 2. pp. 1-28.
44. Kroenig M. The logic of American nuclear strategy: why strategic superiority matters. Oxford University Press, 2018.
45. Logan D. C. The Nuclear Balance is what States make of it // *International Security*. 2022. 46 (4): 172–215.
46. McGann J. G. Global Trends and Transitions in Security Expertise: From Nuclear Deterrence to Climate Change and Back Again. Routledge, 2017.
47. Morgan P. M. Deterrence: A Conceptual Analysis. Sage Pubns, 1983.
48. Morgan P. Deterrence Now. Cambridge-N.Y.: Cambridge University Press, 2003.
49. Myerson R. B. Analysis of Conflict Game Theory: Analysis of Conflict. Harvard University Press, 1997.
50. Myerson R. Force and Restraint in Strategic Deterrence. Carlisle, Pa: SSI. November, 2007. 31 p. // http://www.globalsecurity.org/military/library/report/2007/ssi_myerson.pdf
51. Naumann K., Shalikhvili J., Lord Inge, Landxade J., Van den Breemen H. Towards a Grand Strategy for an Uncertain World. Renewing Transatlantic Partnership. Lunteren: Noaber Foundation. 2007.
52. North Korea and Nuclear Weapons: Entering the New Era of Deterrence. // Sung Chull Kim (ed.), Michael D. Cohen (ed.). Georgetown University Press, 2017.
53. O'Neil A. Asia, the US and Extended Nuclear Deterrence: Atomic Umbrellas in the Twenty-First Century. Routledge, 2013.
54. Osinga F., Sweijs T. Deterrence in the 21st Century - Insights. From Theory and Practice. Springer. 2021.
55. Payne K. B. Nuclear Deterrence in U.S.-Soviet Relations. Westview Press. 1982.
56. Payne K. B. Deterrence in the Second Nuclear Age. University Press of Kentucky. 1996.
57. Payne K. The Fallacies of Cold War Deterrence and a New Direction. Lexington: University Press of Kentucky. 2001.
58. Perkovich G. India's nuclear bomb. University of California Press. 2000.
59. Powell R. Nuclear Deterrence Theory: The Search for Credibility. Cambridge University Press. 2008

60. Rajain A. Nuclear Deterrence in Southern Asia: China, India and Pakistan. SAGE Publications Pvt. Ltd, 2005.
61. Rizwana A. Pakistan and the New Nuclear Taboo: Regional Deterrence and the International Arms Control Regime. Internationaler Verlag der Wissenschaften, 2012.
62. Roehrig T. Japan, South Korea, and the United States Nuclear Umbrella: Deterrence After the Cold War. Columbia University Press, 2017.
63. Sadiq M., Ali I. Challenges of Nuclear Deterrence Stability in South Asia // Journal of Asian and African Studies, 2022. <https://doi.org/10.1177/00219096221090636> // <https://journals.sagepub.com/doi/epdf/10.1177/00219096221090636>
64. Sagan S. D. The Limits of Safety: Organizations, Accidents, and Nuclear Weapons. Princeton University Press, 1993.
65. Sagan S. Inside Nuclear South Asia. Stanford Security Studies, 2009.
66. Sagan S. D. The Perils of Proliferation: Organization Theory, Deterrence Theory, and the Spread of Nuclear Weapons. // International Security, 18(4), 1994. 66–107. doi:10.2307/2539178
67. Sauer T. Nuclear Arms Control: Nuclear Deterrence in the Post-Cold War Period. Palgrave Macmillan. 1998.
68. Sauer F. Atomic Anxiety: Deterrence, Taboo and the Non-Use of U.S. Nuclear Weapons. Palgrave Macmillan, 2015.
69. Schelling T. C. The Strategy of Conflict. Harvard University Press. 1980.
70. Schelling T. C. Arms and Influence. Yale University Press, 2008.
71. Sechser T., Fuhrmann M. Crisis Bargaining and Nuclear Blackmail // International Organization. 2013. 67 (1) pp. 173–195.
72. Shultz G. P., Goodby J. E. The War That Must Never Be Fought: Dilemmas of Nuclear Deterrence. Hoover Institution Press, 2015.
73. Sridharan E. The India-Pakistan Nuclear Relationship: Theories of Deterrence and International Relations. Routledge. 2007.
74. Vanaik A. After the Bomb: Reflections on India's Nuclear Journey. 2015.
75. Waltz K. N. Nuclear Myths and Political Realities. The American Political Science Review, 1990. 84(3), 731–745. doi:10.2307/1962764.
76. Yoshihara T., Holmes J. R. Strategy in the Second Nuclear Age: Power, Ambition, and the Ultimate Weapon. Georgetown University Press. 2012.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Одеський центр з питань нерозповсюдження ядерної зброї: <http://odcnp.com.ua/ua/pro-nas>
2. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй: <https://www.un.org/ru/>
3. NATO: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_50068.htm
4. RAND corporation: <https://www.rand.org/topics/nuclear-deterrence.html>
5. The Uk's Nuclear Deterrent: <https://www.gov.uk/government/publications/uk-nuclear-deterrence-factsheet/uk-nuclear-deterrence-what-you-need-to-know>
6. History of the Atomic Age: <https://www.atomicarchive.com/history/index.html>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Ядерне стримування у світовій політиці», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=6018>.